

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 czerwca 2018 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku M. S. z dnia

23 maja 2018 r., odmówił jej prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w aktach emerytalnych znajduje się zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu druk RP 7 z wykazanymi wynagrodzeniami zastępczymi, które zostały uwzględnione do ustalenia wartości kapitału początkowego jak również wysokości emerytury. Wobec tego świadczenie będzie wypłacane w dotychczasowej wysokości.

/decyzja – k. 133 plik III akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą M. S. złożyła od niej odwołanie w dniu 6 lipca 2018 roku, wnosząc o przeliczenie emerytury poprzez uwzględnienie - zarobków, które otrzymywała w okresie pracy od dnia 1 sierpnia 1982 roku do dnia 27 października 1984 roku w markach po przeliczeniu ich na złotówki według kursu przedstawionego w piśmie NBP. Podniosła, iż analogiczne odwołania współpracowników zatrudnionych podobnie jak ona w byłej NRD są pozytywnie rozpoznawane przez sądy.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 sierpnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy wskazał, że M. S. (ur. (...)) pobiera emeryturę od 03.08.2006r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. W dniu 23.05.2018r. złożyła wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia (wypłacanego w markach) z tytułu zatrudnienia za granicą - była NRD w okresie od 01.08.1982r. do 27.10.1984r.

Z akt sprawy wynika, że w okresie od 10.02.1977r. do 31.12.1990r. wnioskodawczyni była zatrudniona w Spółdzielni Gastronomicznej w Ł.. Od 01.08.1982r. do 01.11.1984r. korzystała z urlopu bezpłatnego, podczas którego pracowała w Kombinacie (...) na terenie byłej NRD (zał. akt 8,9) - dokładnie od 01.08.1982r. do 27.10.1984r. Zakład pracy, tj. Spółdzielnia Gastronomiczna w Ł. wystawiła w dniu 24.07.2003r. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, w którym wskazano wynagrodzenie zastępcze. Powyższe zarobki uwzględniono przy ustalaniu wysokości emerytury dla potrzeb świadczenia przedemerytalnego, a następnie przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego. Zatem w świetle powołanych przepisów brak jest podstaw do ponownego ustalenia wysokości emerytury. Ponadto organ rentowy dodał, że M. S. pobiera emeryturę, której wysokość ustalono na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych od 01.01.1980r. do 31.12.1989r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 66,51%.

/odpowiedź na odwołanie - k. 6-6 verte/

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2018 roku wnioskodawczyni podtrzymała odwołanie, natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

/stanowisko procesowe stron – e – protokół z rozprawy z dnia 14 listopada 2018 roku – 00:02:01-00:07:17 – płyta CD k. 63)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. urodziła się w dniu (...)

/bezsporne/

Wnioskodawczyni była uprawniona do świadczenia przedemerytalnego.

/bezsporne/

Wniosek o emeryturę wnioskodawczynie złożyła po raz pierwszy w dniu 3 lipca 2006 r.

/wniosek k. 82-88 plik III akt ZUS/.

Decyzją z dnia 7 lipca 2006 r. na podstawie art. 46 i 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym wnioskodawczynie przyznano emeryturę od dnia 03.08.2006r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego

/decyzja z dnia 7 lipca 2006 r. k.104 plik I akt ZUS/

Emerytura wnioskodawczynie była wielokrotnie na jej wniosek przeliczana.

/bezsporne/

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy M. S. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru wskaźnika wysokości kapitału początkowego organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 roku do 31 grudnia 1989 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 66,51% i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 812,01zł. Przyjęto łącznie 29 lat, 11 miesięcy i 23 dni, tj. 359 miesiące okresów składkowych oraz 2 miesiące, 21 dni tj. 2 miesiące okresów nieskładkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 100 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w liczbie 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 127 441,93 zł. do ustalenia wartości kapitału początkowego zakład nie uwzględnił okresu od 28.10.1984 do 1.11.1984 r. gdyż w tych okresach wnioskodawczynie przebywała na urlopie bezpłatnym

/decyzja z 10 sierpnia 2007 roku – k.11-13 plik kapitałowy akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 15 plik kapitałowy akt ZUS/

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2011 r. wnioskodawczynie przyznano emeryturę od dnia 03.08.2006r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, której wysokość ustalono na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

/decyzja z dnia 16 sierpnia 2011 r. k.11/12 plik II akt ZUS/

Z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez wnioskodawczynie, na jej wniosek wysokość świadczenia emerytalnego była kilkakrotnie ponownie ustalana.

/bezsporne/

Decyzją z dnia 19 stycznia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył emeryturę wnioskodawczynie. Emeryturę ustaloną w kwocie (...),40 zwiększono o kwotę wynikającą z podzielenia składek zaewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku wnioskodawczynie w dniu zgłoszenia tego wniosku tj. w dniu 9 stycznia 2018 r. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 941,62 zł, średnie dalsze życie wynosi 207,80 miesięcy. Po ponownym ustaleniu wysokość emerytury wynosi 1702,93 zł.

/decyzja – k.127-128 plik II akt ZUS/

W dniu 23 maja 2018 r. wnioskodawczyni wniosła o ponowne przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu zarobków (wypłacanych w markach), które otrzymywała w okresie pracy w NRD tj. w okresie od 1 sierpnia 1982 r. do 27 października 1984 r. oświadczając, iż zatrudniona była na podstawie umowy pomiędzy rządem polskim i rządem byłej NRD.

/ wniosek k. 129 plik II akt ZUS/)

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 czerwca 2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., odmówił jej prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że za wskazany okres uwzględniono wykazane na druku RP - 7 wynagrodzenie zastępcze zarówno przy ustaleniu wartości kapitału początkowego jak również wysokości emerytury.

/decyzja – k. 133 plik III akt ZUS/

Od 10.02.1977r. do 31.12.1990r. wnioskodawczyni była zatrudniona w Spółdzielni Gastronomicznej w Ł.. Od 01.08.1982r. do 01.11.1984r. korzystała z urlopu bezpłatnego.

/świadczenie pracy z dnia 31 grudnia 1990 r. k. 6a plik I akt ZUS/

W okresie od dnia 1 sierpnia 1982 r. do 27 października 1984 r. wnioskodawczyni M. S. zatrudniona była w (...) W. P. i zajmowała stanowisko: rozciągaczka, sortowaczka, na którym otrzymała wynagrodzenie: grupa zaszerogowania S5, tj. 70,69 zł/godz + dodatki. Zatrudnienie wnioskodawczyni nastąpiło na podstawie umowy zawartej pomiędzy R. NRD i R. PRL z dnia 25 maja 1971 roku. Na podstawie powyższej umowy wnioskodawczyni nie ma prawa na uzyskanie świadczeń rentowych z Zakładów Ubezpieczeń Społecznych w NRD.

(umowa o prace k. 130 -130 v. plik II akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 12 listopada 1984 roku k.8 – plik I akt ZUS,)

Wynagrodzenie brutto wnioskodawczyni za powyższy okres pracy wynosiło:

-w 1982 r. 3 142,40 marek,

- w 1983 r. 8 849,28 marek

- w 1984 r. 6 837,31 marek

/zaświadczenie o zarobkach k 9 plik I akt ZUS zaświadczenie k. 131 plik II akt ZUS/

Kurs marki NRD w złotych w niżej wymienionych latach wynosił:

100 M. NRD/ (...)

od 01.01.1982 r. do 07.02.1982 r. - 723,75

od 08.02.1982 r. do 31.05.1982 r. - (...),00

od 01.06.1982 r. do 05.02.1984 r. - 1 350,00

od 06.02.1984 r. do 06.05.1984 r. -1 875,00

od 07.05.1984 r. do 31.12.1984 r. - 2 156,25

(kserokopia kursu marki NRD z dnia 24 kwietnia 2018 roku – k. 132 plik II akt ZUS)

W dniu 25 maja 1971 roku została zawarta umowa międzynarodowa pomiędzy R. Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a R. Niemieckiej Republiki Demokratycznej w sprawie czasowego zatrudnienia pracowników polskich w

przedsiębiorstwach Niemieckiej Republiki Demokratycznej, następnie zmieniona protokołem z 18 października 1973 roku. Zgodnie z art. 9 punkt 9 umowy świadczenia rentowe, do których polscy pracownicy mają prawo, będą wypłacane przez właściwe instytucje PRL według obowiązujących przepisów i na ich koszt. Okresy zatrudnienia oraz zarobki z tytułu pracy NRD będą uwzględniane tak, jak okresy zatrudnienia w PRL. Pkt. 10 określał zasady ustalania i przekazywania składek ubezpieczeniowych stronie polskiej.

/umowa k.27- 39 i protokół k.40-48/

Mocą protokołów z 12 grudnia 1981 roku i 19 grudnia 1985 roku, przedłużono obowiązywanie umowy z 1971 roku do 1985 roku, a następnie do 31 grudnia 1987 roku.

W art. 1 określono zasady naliczania i przekazywania kwot podatków oraz składek ubezpieczeniowych stronie polskiej na pokrycie wydatków z tytułu udzielania świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

/protokoły k.49-56/

Porozumienie między Ministerstwem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Sekretariatem S. do spraw Pracy i Płac Niemieckiej Republiki Demokratycznej do „umowy między R. Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a R. Niemieckiej Republiki Demokratycznej z dnia 25 maja 1971 roku w sprawie czasowego zatrudnienia polskich pracowników w przedsiębiorstwach Niemieckiej Republiki Demokratycznej zmienionej i uzupełnionej protokołem z dnia 18 października 1973 roku w punkcie 13.1 stanowi, że przekazywanie częściowych składek z tytułu ubezpieczeń społecznych łącznie z ubezpieczeniem od nieszczęśliwych wypadków i podatkiem od wynagrodzeń dokonywane będzie kwartalnie, w formie zaliczek w terminie 6 tygodni po upływie kwartału. Rozliczenie roczne nastąpi w pierwszym kwartale roku następnego.

/porozumienie z dnia 18 października 1973 roku – k. 57-60 v./

Zakład pracy, tj. Spółdzielnia Gastronomiczna w Ł. wystawiła wnioskodawczyni w dniu 24.07.2003r. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, w którym wskazano wynagrodzenie zastępcze z okres pracy za granicą tj. od 1 sierpnia 1982 r. do 27 października 1984 r. Wynagrodzenie wyniosło w 1982 r. - 36560 zł, w 1983 r. - 93.410 zł, w 1984 r. - 63.360 zł.

/zaświadczenie k. 61 plik I akt ZUS/

Powyzsze zarobki uwzględniono przy ustalaniu wysokości emerytury dla potrzeb świadczenia przedemerytalnego, a następnie przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego i emerytury.

/bezsporne/

Analogiczne roszczenia wysuwane przez współpracowników wnioskodawczyni zatrudnionych w byłej NRD na takich samych zasadach są uwzględniane przez sądy.

/odpis wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lipca 2018 r. sygn. akt VII U 792/18 wraz z uzasadnieniem k. 12 – 24/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270

z późn. Zm.) urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 według art. 25. ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Emerytura, ustalana według zreformowanych zasad dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w jakim ubezpieczony przechodzi na emeryturę (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy składkowe i nieskładkowe zostały wyszczególnione odpowiednio w art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Natomiast na mocy art. 173 ust. 1 dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy (...)

2. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

W oparciu o przepis art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

2. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Natomiast w myśl art. 15 ust. 1 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury

i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok,

w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z kolei na podstawie ust. 6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Jak stanowi art. 15 ust. 4 w/w ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1. oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
2. oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
3. oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
4. mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%, jednakże przy ponownym przeliczeniu wysokości emerytury należy mieć na względzie, iż zgodnie z art. 111 ust. 2 ustawy uwzględnia się kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

W oparciu o art. 16 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) – tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli:

- 1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawczyni zakwestionowała wysokość przyjętego za podstawę obliczeń emerytury wynagrodzenia otrzymywanego za pracę w Zakładach (...) w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej. ZUS uwzględnił bowiem wynagrodzenie za pracę od 1 sierpnia 1982 r. do 27 października 1984 r. w wysokości wynagrodzenia zastępczego ustalonego zgodnie z treścią zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego przez Zakład pracy, tj. Spółdzielnię Gastronomiczną w Ł. w dniu 24.07.2003r. W toku niniejszego postępowania Sąd na podstawie dokumentacji dotyczącej zarobków wnioskodawczyni w spornym okresie oraz przeliczenia kursu marek NRD w złotych stwierdza iż możliwym jest ustalenie innej wysokości wynagrodzenia za pracę.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U.

z 2011 roku, nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c.

i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawczynie.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków – aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. 9n. Teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. – II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. – III Aua 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 – III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku – III Aur 294/93, PS – wkład. 1994/3/6).

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać

w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonej. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III Aua 1555/11, LEX nr 1113058).

Informacje zawarte w dokumentacji płacowej wnioskodawczynie pozwalają ustalić wysokość wynagrodzenia w sposób pewny. Wnioskodawczynie dysponowała bowiem zaświadczeniem o zarobkach ze spornego okresu wystawionym przez (...) W. P. .

Przeprowadzone postępowanie dowodowe ma na celu ustalić taką wysokość wynagrodzenia, jaką wnioskodawczynie zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy niewątpliwie otrzymywała.

Pewne i dokładne ustalenia co do wysokości stale otrzymywanych przez wnioskodawczynię składników wynagrodzenia pozwoliły na zmianę zaskarżonej decyzji i zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. do przeliczenia emerytury M. S. przy przyjęciu za lata od 1 sierpnia 1982 r. do 27 października 1984 r. wynagrodzeń otrzymywanych w markach niemieckich w czasie zatrudnienia w NRD według średniego kursu NBP za tamte lata poczynając od dnia 1 maja 2018 r, tj. miesiąca w którym złożono wniosek o przeliczenie emerytury.

Zgodnie z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 roku w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (t.j. Dz. U. Nr 11, poz. 63 ze zm.) jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo

2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Sąd, co do zasady podziela sposób interpretacji przepisów przedstawiony przez organ rentowy w zakresie możliwości uwzględnienia, w przypadku osób zatrudnionych przed 1991 rokiem, za granicą, wynagrodzeń jedynie w oparciu o tzw. Wynagrodzenia zastępcze, ustalone w przypadku wnioskodawczynie zgodnie zaświadczeniem RP -7. Nie jest to jednak jedyny możliwy sposób interpretacji tego przepisu. Cytowany § 10 określa dwa rozłączne przypadki:

- pierwszy, dotyczący sytuacji, gdy odprowadzone zostały składki na ubezpieczenie społeczne w kraju, chociaż pracownik świadczył pracę za granicą. W takim wypadku pierwszeństwo, niezależnie, od okresu, w którym to zatrudnienie miało miejsce, przypada wysokości rzeczywistych zarobków.

- drugi – jeśli składki nie zostały odprowadzone lub brak dowodów na ten fakt, a zatrudnienie przypada przed 1991 rokiem – wynagrodzenia zastępcze.

A contrario, jeśli zatrudnienie przypada po 1991 roku i składki nie zostały odprowadzone, nie ma podstawy do przyjęcia wynagrodzeń przy naliczeniu wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego, chyba, że przewidywałby to przepis szczególny.

Praca wnioskodawczynie w spornym okresie odbywała się w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej. Ubezpieczona nie została tam skierowana przez jakiegokolwiek polskie przedsiębiorstwo, ale jej praca wykonywana była w oparciu o umowę międzynarodową.

Zgodnie z art. 9 punkt 9 umowy z 25 maja 1971 roku przedłużonej następnie na mocy kolejnych protokołów, świadczenia rentowe, do których polscy pracownicy mają prawo, będą wypłacane przez właściwe instytucje PRL według obowiązujących przepisów i na ich koszt. Okresy zatrudnienia oraz zarobki z tytułu pracy NRD będą uwzględniane tak, jak okresy zatrudnienia w PRL. Pkt. 10 określał zasady ustalania i przekazywania składek ubezpieczeniowych stronie polskiej.

W art. 1 protokołu przedłużającego obowiązywanie tej umowy określał zasady naliczania i przekazywania kwot podatków oraz składek ubezpieczeniowych stronie polskiej na pokrycie wydatków z tytułu udzielania świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

W związku z powyższym, mając na uwadze fakt przekazywania składek na ubezpieczenie społeczne przez rząd NRD rządowi PRL, od rzeczywistych zarobków wnioskodawczynie, także jednoznacznie treść umowy międzynarodowej, w ocenie sądu zastosowanie winna znaleźć reguła pierwsza, a nie jak błędnie przyjął organ rentowy przeliczenie wysokości świadczenia jedynie w oparciu o zarobki zastępcze. Istnieje bowiem możliwość ustalenia zarobków ubezpieczonej za poszczególne lata, od których odprowadzone zostały składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Jak stanowi art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawczynie złożyła wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury w dniu 23 maja 2018 roku.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. do przeliczenia emerytury M. S. przy przyjęciu za lata od 1 sierpnia 1982 r. do 27 października 1984 r. wynagrodzeń otrzymywanych w markach niemieckich w czasie zatrudnienia w NRD według średniego kursu NBP za tamte lata poczynając od dnia 1 maja 2018 r.

J.L.